

TISKOVÁ ZPRÁVA

České a německé občanské iniciativy a spolky upozornily Evropskou komisi na dopady těžby lithia

České a německé občanské iniciativy a nevládní organizace zaslaly dopis Kerstin Jorna, generální ředitelce pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky Evropské komise. Vyzývají v něm, aby Evropská komise neudělila status „strategického projektu“ dolům na lithium v lokalitě Cínovec-Zinnwald, které plánují otevřít společnosti Zinnwald PLC, European Metals Holding a Geomet s.r.o., resp. ČEZ a.s. Statusem strategického projektu dle aktu o kritických surovinách (CRMA) by EK prohlásila projekty za veřejný a evropský zájem, což by umožnilo rychlé a zjednodušené povolování a také další kroky včetně vyvlastnění.

„My v Krušných horách po zkušenosti s pět set let trvající těžbou dobře víme, jak závažný dopad má na lidi a životní prostředí. V roce 1991 byla těžba ukončena a od té doby se usilovně snažíme, abychom tento region znovu oživili směrem, který je šetrný k životnímu prostředí. Naše přírodní, sociální a kulturní dědictví už nenecháme napospas ničivé těžbě,“ vyjadřuje se k plánům těžby Britta Weber z občanské iniciativy Bärenstein.

Evropská komise koncem srpna oznámila, že obdržela vysoký počet žádostí o statut strategického projektu v rámci CMRA¹. Ze 170 obdržených žádostí se 77 zaměřuje na těžbu, 58 na zpracování a pouze 30 na recyklaci a substituci strategických surovin. Konkrétní seznam žadatelů a projektů není oficiálně znám a EK odmítá poskytnout další informace.

Dopis, vytvořený místními komunitami z Česka a Německa a podpořený i neziskovým sektorem, varuje před riziky a dopady, které s sebou plánovaná rozsáhlá těžba v Krušných horách přinese, a odmítá především zjednodušení a urychlení povolování těžby, u něhož hrozí podceňování negativních dopadů. Těžební společnosti chtějí nezávisle na sobě na obou stranách česko-německé hranice těžít stejné ložisko a využívat stejné zdroje, aniž by spolupracovaly. Negativní dopady na přírodu a lidi se tak budou kumulovat. „Pokud projekty těžby lithia v Krušných horách získají statut strategických projektů, bude s nimi nakládáno v rychlejším a jednodušším schvalovacím řízení a je velmi pravděpodobné, že zájmy ochrany přírody a krajiny a obyvatel budou posuzovány jako druhořadé nebo ignorovány z důvodu prioritního veřejného zájmu EU na těžbě,“ doplňuje zástupkyně občanské iniciativy Bärenstein.

Dopis obsahuje řadu argumentů, které poukazují na to, že těžební projekty nesplňují kritéria pro získání statutu strategického projektu podle čl. 6 CRMA. Mezi hlavní důvody, které autoři uvádí, patří rozpor s cíli EU v oblasti životního prostředí a biodiverzity a cíli udržitelného rozvoje OSN, nedostatečná technická proveditelnost a ekonomická smysluplnost, kumulativní vlivy a rozsah a intenzitu těžby. Jak zdůrazňuje Kamila Vítek Derynková ze spolku CINVALD z.s. "Hrozí nejen přímé dopady na přírodu a krajinu, ale také řada negativních dopadů na blízké i vzdálenější okolí, včetně dopadů na ekonomiku regionu. Patří mezi ně ztráta zdrojů pitné vody, rizika pro lázeňské zdroje, zvýšená nákladní doprava,

¹ Zdroj: https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/commission-receives-high-number-applications-responding-call-strategic-projects-under-critical-raw-2024-08-23_en

CINVALD z.s.

spolek je zapsán u Krajského soudu v Ústí nad Labem, spisová značka L10561

IČO: 06089003

Adresa: Cínovec 267, 415 01 Dubí

E-mail: info@cinvald.cz

Tel: +420 606 108 600

emise prachu z manipulace a přepravy materiálů, které mohou být toxické, útlum turismu, volnočasových aktivit a zemědělství, poškození budov, včetně památkově chráněných objektů a snížení hodnoty nemovitostí“. Místní lidé se obávají zhoršení kvality života, ale vzhledem k rozsahu těžby nelze vyloučit ani riziko vyvlastnění a přemístění.

České ani německé plány nemají souhlas místních komunit a místních samospráv, těžební společnosti komunikují nedostatečně, netransparentně a zainteresované strany jsou zapojeny často jen formálně. Zástupci občanské iniciativy Liebenau poukazují zejména na zábor rozsáhlých zemědělských ploch, poškození pramenů oblastí řek Seidewitz a Trebnitz, na rizika pro ochranné pásmo nádrže na pitnou vodu Gottleuba a na závažné dopady na obec Liebenau a její okolí.

„Místní obyvatelé a majitelé nemovitostí se velmi obávají, že masivní použití výbušnin a rozsáhlé odstřely při těžbě lithia můžou způsobit propady na povrchu a poškození nebo dokonce zřícení budov. Nový důl má být ražen pod stávajícími starými štolami a šachtami. Mučivá otázka, která nás provází každý den, zní: „zda a jak zde budeme nadále žít,“ komentuje Kristine Hennig z Zinnwaldu.

Kontakt:

Kamila Vítek Derynková (EN & CZ), CINVALD: E-mail: info@cinvald.cz

Bürgerinitiative Bärenstein (EN & DE): bi@baerenstein.org

Bürgerinitiative Liebenau (DE): buergerinitiative-liebenau@web.de

Interessengemeinschaft Zinnwald (EN & DE): kontakt@zinnwald.info

KONTEXT

Společný česko-německý dopis je výsledkem spolupráce subjektů na obou stranách hranic: spolek CINVALD z.s. a Petiční výbor “Petice proti těžbě na Cínovci a zpracovatelskému záводу v Újezdečku” za českou stranu a Bürgerinitiative Bärenstein, Bürgerinitiative Liebenau a Interessengemeinschaft Zinnwald za německou stranu. Dopis podpořily také organizace Grüne Liga e.V., Naturschutzbund Landesverband Sachsen e.V. a Ayni - Verein für Ressourcengerechtigkeit.

Spolek CINVALD z.s. je dobrovolným, apolitickým a otevřeným zájmovým sdružením, které usiluje o odpovědné chování k okolí, ochranu přírody a krajiny a obnovu, zkrášlování a udržitelný rozvoj Krušných hor se zaměřením na Cínovec a okolí. Vznikl v roce 2017 a impulsem pro tento krok byla především plánovaná povrchová těžba lithia a další významné záměry na Cínovci. Členskou základnu spolku tvoří obyvatelé Cínovce, majitelé nemovitostí na Cínovci a přátelé Krušných hor. Jeho primárním cílem je ochrana přírody a krajiny a prosazování občanské společnosti, aktivně se zapojuje do komunálního i regionálního dění a vyvíjí i osvětové a edukativní aktivity. <https://cinvald.cz>, <https://lithium-cinovec.eu/>

“Petice proti těžbě na Cínovci a zpracovatelskému závodu v Újezdečku” vznikla v roce 2024 jako reakce na plány a intenzivní tlak společností Geomet s.r.o. a ČEZ a.s. na prosazení těžby lithia v Krušných horách a stavbu zpracovatelského závodu na vytěžený materiál v Újezdečku na Teplicku.

Bürgerinitiative Bärenstein je občanská iniciativa obyvatel Bärensteinu a jeho okolí, která byla založena v roce 2023, kdy vyšly najevo plány na výstavbu velkých deponií a chemického závodu v souvislosti s projektem těžby lithia na německé straně. Jeho cílem je ochrana přírody a krajiny a

CINVALD z.s.

spolek je zapsán u Krajského soudu v Ústí nad Labem, spisová značka L10561

IČO: 06089003

Adresa: Cínovec 267, 415 01 Dubí

E-mail: info@cinvald.cz

Tel: +420 606 108 600

podpora udržitelnosti se zaměřením na prevenci znečištění a zachování biodiverzity. V lokalitě Bärenstein jsou těžbou lithia ohroženy zejména cenné horské louky, několik chráněných území s dslší druhově bohatá stanoviště. <https://baerenstein.org/>

Bürgerinitiative Liebenau je občanská iniciativa, která vznikla v roce 2024 jako reakce na plánovaný zpracovatelský závod a rozsáhlou skládku odpadů v Liebenau a s tímto související dopady (hluk a prašnost, spotřeba vody, znečištění vod, znečištění lokalit Trebnitzgrung, Seidewitztal a Oelsengrund a rizika pro ptačí rezervace). Zahrnuje Liebenau, Waltersdorf, Walddörfchen, Breitenau a další okolní obce. <https://www.bi-liebenau.de/>

Interessengemeinschaft Zinnwald je zájmové sdružení obyvatel Zinnwaldu, který spolu s Cínovcem na české straně leží přímo na plánovaném ložisku. Sdružení nesouhlasí s plány těžby v lokalitě Cínovec-Zinnwald včetně stavby plánovaného tunelu (štoly) a dalších kroků, které budou mít negativní dopad na přírodu a místní komunitu.

CINVALD z.s.

spolek je zapsán u Krajského soudu v Ústí nad Labem, spisová značka L10561

IČO: 06089003

Adresa: Cínovec 267, 415 01 Dubí

E-mail: info@cinvald.cz

Tel: +420 606 108 600